

Co powinno się wiedzieć o pierwszych działaniach w ramach europejskiego programu w zakresie migracji? Najczęstsze pytania

Bruksela, 27 maj 2015

Jaki jest cel europejskiego programu w zakresie migracji?

Migracja jest jednym z dziesięciu politycznych priorytetów obecnej Komisji. W europejskim [programie w sprawie migracji](#) przyjętym w dniu 13 maja 2015 r. zawarto rozwinięcie wytycznych politycznych przewodniczącego Jeana-Claude'a Junckera w postaci odpowiednich inicjatyw zmierzających do poprawy zarządzania przepływami migracyjnymi w ich wszystkich aspektach. Pierwsza część programu w zakresie migracji określa natychmiastowe środki w celu zapobieżenia tragediom ludzkim oraz służące reagowaniu w sytuacjach nadzwyczajnych. Druga część określa nowe podejście strategiczne, usprawniające zarządzanie zjawiskiem migracji w perspektywie krótko- i średnioterminowej.

Co konkretnie zawiera pierwszy pakiet wykonawczy?

W ramach europejskiego programu w zakresie migracji, Komisja Europejska zobowiązała się do podjęcia, jeszcze przed końcem maja, szeregu konkretnych środków, służących natychmiastowej reakcji w sytuacji nadzwyczajnej. Wypełniający to zobowiązanie pierwszy pakiet wykonawczy obejmuje: wniosek w sprawie **nadzwyczajnego przeniesienia (relokacji) z Włoch i Grecji 40 000 osób wyrażających potrzebujących ochrony międzynarodowej** na podstawie art. 78 ust. 3 [Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej](#) (TFUE); zalecenie w sprawie **ogólnoeuropejskiego programu przesiedleń oferujące 20 000 miejsc** dla osób potrzebujących ochrony międzynarodowej poza terytorium UE; **plan działania na rzecz zwalczania przemytu migrantów**; wytyczne służb Komisji ws. **ułatwienia systematycznego pobierania odcisków palców** nowo przybyłych przy pełnym poszanowaniu praw podstawowych; oraz społeczne **konsultacje dotyczące przyszłości dyrektywy w sprawie niebieskiej karty**. Pakiet zawiera ponadto **notę informacyjną na temat postępów koordynowanej przez Frontex operacji „Tryton”**.

1. Wniosek dotyczący tymczasowych środków nadzwyczajnej relokacji (przeniesienia)

O czym mowa w art. 78 ust. 3 Traktatu?

W art. 78 ust. 3 TFUE ustanawia szczegółową podstawę prawną dla rozwiązywania sytuacji kryzysowych na granicach zewnętrznych. Artykuł ten stanowi: „W przypadku gdy jedno lub więcej państw członkowskich znajdzie się w nadzwyczajnej sytuacji charakteryzującej się nagłym napływem obywateli państw trzecich, Rada, na wniosek Komisji, może przyjąć środki tymczasowe na korzyść zainteresowanego Państwa lub Państw Członkowskich. Rada stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.”.

Czy kiedykolwiek korzystano już z mechanizmu z art. 78 ust. 3?

Jak dotąd postanowienia art. 78 ust. 3 nigdy nie znalazły zastosowania. Dotychczas państwa członkowskie znajdujące się pod szczególną presją mogły liczyć na wsparcie poprzez zapewnienie pomocy finansowej (pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców do 2014 r. i przez Fundusz Azylu, Migracji i Integracji od 2014 r.) oraz wsparcie operacyjne (EASO, tj. Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu).

Jakie są kryteria zastosowania art. 78 ust. 3?

Traktat definiuje warunki zastosowania jego art. 78 ust. 3: przynajmniej jedno z państw członkowskich musi znaleźć się w nadzwyczajnej sytuacji charakteryzującej się nagłym napływem obywateli państw trzecich. Z tak sformułowanego postanowienia wynika, że mechanizm ten jest uruchamiany w wyjątkowych okolicznościach, na podstawie jasnych informacji, w szczególności danych statystycznych, wskazujących na zagrożenie systemu azylowego co najmniej jednego państwa członkowskiego przez stały wysoki napływ liczby migrantów przybywających na jego terytorium, w szczególności osób, które najwyraźniej potrzebują ochrony międzynarodowej. Wymaga zatem spełnienia surowych warunków określających próg szczególnie pilnego charakteru i wagi problemu.

W których państwach zostanie on uruchomiony?

Zdaniem Komisji w obecnych okolicznościach dwa spośród państw członkowskich, mianowicie **Włochy i Grecja**, spełniają kryteria traktatowe, stojąc w obliczu wyjątkowo nasilonego napływu migrantów. W

2014 r. Włochy odnotowały o 277 proc. więcej przypadków nielegalnego przekroczenia granicy niż w 2013 r., co stanowi 60 proc. całkowitej liczby nielegalnych przekroczeń granicy w całej UE. W Grecji obserwuje się również stały wzrost, w samym 2014 r. było o 153 proc. więcej nielegalnych przekroczeń granicy w porównaniu z 2013 r., co stanowi 19 proc. ogółu takich przypadków w skali UE. W obu krajach oczekuje się, że ta tendencja utrzyma się, co oznacza dalszy bezprecedensowy napływ imigrantów lądujących na ich wybrzeżach.

Innym ważnym szlakiem migracyjnym w 2014 r. był **szlak Bałkanów Zachodnich**. Zważywszy wszakże 51 proc. udział mieszkańców Kosowa wśród przybyszów na tej trasie, większość przybyłych zasadniczo nie potrzebuje ochrony międzynarodowej.

Aktualny stan przepływów migracyjnych we Włoszech i w Grecji jest zatem wyjątkowy. Jednak Komisja jest gotowa uruchomić w przyszłości podobne mechanizmy dla państw członkowskich, które mogą stanąć w obliczu sytuacji nadzwyczajnej. W szczególności Komisja będzie nadal monitorowała sytuację na Malcie, kraju o zbliżonym położeniu geograficznym jak Włochy i Grecja, który przeżywał już podobne sytuacje.

Dlaczego Malta nie korzysta z nowego programu?

Malta ma zbliżone położenie geograficzne do Włoch i Grecji i oczywiście ma za sobą doświadczenia sytuacji nadzwyczajnych z przeszłości, które kwalifikowałyby się do takiego programu relokacji.

Obecna sytuacja na Malcie – ze względu na stosunkowo niewielką liczbę przybyłych na Maltę uchodźców w ciągu ostatnich dwóch lat – jest nieporównywalna z sytuacją we Włoszech i w Grecji. Dlatego też Malta nie została objęta programem.

Komisja będzie jednak w dalszym ciągu ściśle monitorowała sytuację na Malcie i jest gotowa uruchomić adekwatny mechanizm relokacji na wypadek wystąpienia w tym państwie podobnej sytuacji nadzwyczajnej.

Komisja zawiesza udział w relokacji z Włoch i Grecji krajów znajdujących się w sytuacji nadzwyczajnej, a więc Malta nie byłaby zobowiązana do przyjmowania osób z tych dwóch krajów gdyby nadarzył się jej nagły napływ obywateli państw trzecich.

Ile osób Komisja chciałaby przenieść z Włoch i Grecji?

Komisja proponuje przenieść ogółem **40 000 azylantów w wyraźnej potrzebie ochrony międzynarodowej**. Odpowiada to około 40 proc. całkowitej liczby osób ubiegających się o azyl o wyraźnej potrzebie ochrony międzynarodowej, którzy dostali się nielegalnie do tych dwóch krajów w roku 2014. Łączną liczbę 40 tys. miejsc podzielono między oba kraje, odpowiednio, **24 tys. dla Włoch a 16 tys. dla Grecji**, na podstawie ich odpowiednich udziałów w całkowitej liczbie nielegalnych przekroczeń granicy przez osoby wyraźnie wymagające ochrony międzynarodowej w ciągu ostatniego roku.

Jak długo te środki mają obowiązywać?

Czas trwania tych środków tymczasowych przewidziano na 24 miesiące po przyjęciu tego mechanizmu przez Radę (po obowiązkowym zasięgnięciu przez nią opinii Parlamentu Europejskiego w trybie art. 78 ust. 3).

Jakie narodowości objął nadzwyczajny program relokacji i dlaczego?

Program relokacji jest przeznaczony wyłącznie dla osób „wyraźnie potrzebujących ochrony międzynarodowej”.

Uprawnieni do relokacji są azylanci tych narodowości, które charakteryzuje średni wskaźnik w skali UE uznawania prawa do ochrony międzynarodowej nie mniejszy niż 75 proc. według ostatnich rocznych danych Eurostatu dostępnych przed decyzją o relokacji.

Według danych Eurostatu w roku 2014, tak wysoki wskaźnik uznawania we wszystkich państwach członkowskich UE dotyczył dwóch narodowości: **syryjskiej i erytrejskiej**.

Dlaczego Komisja założyła próg 75 proc. uznawania?

Wskaźnik uznawania na poziomie 75 proc. ma podwójny cel: 1. możliwie jak najszybsze umożliwienie wszystkim osobom, które wyraźnie potrzebują ochrony, skorzystania z prawa do ochrony; 2. zapobieżenie sytuacji, w której relokacja obejmowałaby osoby, które prawdopodobnie usiłują nadużyć procedur azylowych, tym samym przedłużając bezzasadnie ich pobyt w UE.

Jakie kraje uczestniczą w programie nadzwyczajnej relokacji?

Wniosek dotyczy co do zasady wszystkich państw członkowskich UE.

Włochy i Grecja są jedynymi beneficjentami wśród państw członkowskich, nie są one zatem objęte kluczem podziału (redystrybucji).

Zjednoczone Królestwo i Irlandia zastrzegły sobie prawo „opt-in”, co oznacza, że na mocy Traktatów mogą uczestniczyć jedynie, jeśli sobie tego zażyczą. **Dania** posiada klauzulę „opt-out” zagwarantowaną na mocy traktatu, na podstawie której nie zamierza uczestniczyć.

Państwa stowarzyszone nie mają obowiązku uczestniczenia w programie nadzwyczajnej relokacji, ale mogą zawsze zdecydować, że chcą uczestniczyć dobrowolnie.

W jaki sposób ustalono klucz podziału przesiedlonych między państwami członkowskimi?

Kryteria uwzględniają zarówno zdolność do przyjmowania jak również do integracji uchodźców w poszczególnych państwach. Dwa główne czynniki to: 1) wielkość populacji (40 %): im większa liczba ludności, tym łatwiej przychodzi państwu członkowskiemu przyjęcie i integracja uchodźców; 2) całkowity PKB (40 %): duże gospodarki uznaje się powszechnie za zdolne do udźwignięcia większej presji. Ponadto uwzględnia się dwa negatywne współczynniki korygujące: Liczba otrzymanych wniosków o udzielenie azylu i przesiedleń miejsc już oferowanych w ciągu ostatnich 5 lat (10 %) i stopa bezrobocia (10 %). W tych dwóch ostatnich przypadkach każde państwo przyjmuje tym mniej osób objętych relokacją, im wyższa jest jego liczba dotychczas przyjętych wniosków o azyl i im wyższa stopa bezrobocia.

Czy klucz podziału jest obiektywny?

Klucz jest oparty na obiektywnych, wymiernych i sprawdzalnych kryteriach, z uwzględnieniem odpowiednich współczynników ważenia. Dane wykorzystane w kluczu podziału zostały przekazane przez państwa członkowskie do Eurostatu.

Jednocześnie kryteria objęcia przeniesieniem wymagają przyznanego na mocy rozporządzenia dublińskiego prawa do przeniesienia się z członkami rodziny znajdującymi się w tym samym państwie członkowskim objętego programem relokacji, oraz do uwzględnienia przede wszystkim dobrze rozumianego interesu dziecka.

A co z rozporządzeniem dublińskim?

Dla osób przenoszonych proponowana decyzja oznacza ograniczone i czasowe od pewnych przepisów rozporządzenia dublińskiego, w szczególności co do określenia kryteriów wyboru tego z państw członkowskich, które rozpatrzy wniosek o ochronę. W pozostałych kwestiach system dubliński jest nadal podstawowym odniesieniem dla osób przenoszonych w całej Unii Europejskiej.

Kto podejmuje ostateczną decyzję w sprawie wniosku o azyl przeniesionych osób?

Jedynie kandydaci, którzy na pierwszy rzut oka wyraźnie potrzebują ochrony międzynarodowej zostaną przeniesieni z Włoch i Grecji. Włoskie i greckie władze otrzymają pomoc w zidentyfikowaniu takich osób od Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu i innych odpowiednich agencji. Ma to na celu uniknięcie niepotrzebnej relokacji azylantów, którym ostatecznie nie zostanie przyznane prawo ochrony i których trzeba będzie odesłać do ich krajów pochodzenia.

Jednak decyzję o tym, czy danej osobie ostatecznie przyznana zostanie pewna forma ochrony międzynarodowej podejmują stosowne organy państwa członkowskiego, do którego ją przeniesiono.

Kto ponosi koszty relokacji osób przenoszonych?

Budżet UE zapewnia dodatkową kwotę **240 mln EUR** ze specjalnych funduszy na wsparcie tego 24-miesięcznego programu.

Państwa członkowskie, które przenoszą osoby wyraźnie potrzebujące ochrony międzynarodowej otrzymują kwotę ryczałtową 6 000 euro na każdą z osób przeniesionych w ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (AMIF).

Jakie środki zostaną wdrożone w celu uniknięcia wtórnego przepływu?

W celu uniknięcia wtórnego przepływu osób przenoszonych z państwa członkowskiego objętego programem relokacji do innych państw członkowskich, azylanci zostaną poinformowani o skutkach samowolnego przekroczenia granicy, a mianowicie, że zostaną oni odesłani do wyznaczonego państwa członkowskiego przeniesienia w ramach systemu dublińskiego.

Podjęte zostaną dalsze wysiłki w celu zagwarantowania pobrania odcisków palców wszystkich osób nowo przybyłych do Włoszech i Grecji, zgodnie z obowiązującym prawem UE.

Osoby, od których nie pobrano odcisków palców, nie zostaną przeniesione do innych państw członkowskich UE.

Co będzie dalej?

Wniosek Komisji powinna teraz przyjąć Rada w drodze głosowania większością kwalifikowaną po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Zgodnie z zasadami głosowania w Radzie, państwa członkowskie, które nie biorą udziału we wdrożeniu

wniosku nie uczestniczą w głosowaniu.

2. Zalecenie ustanowienia europejskiego programu przesiedleń

Na czym polega przesiedlenie? Jak to się odbywa?

Przesiedlenie to proces polegający na ocenie oraz, na wniosek Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców („UNHCR”), przemieszczeniu wysiedleńców spoza UE wyraźnie wymagających międzynarodowej ochrony z państwa trzeciego i osiedleniu w danym państwie członkowskim w celu ich przyjęcia oraz przyznania im pewnej formy ochrony międzynarodowej. Obecnie udział w przesiedleniach uchodźców pozostaje dobrowolny, przy czym na działania UE składa się suma wszystkich działań krajowych. Obecnie tylko w 15 państwach członkowskich UE realizuje się programy przesiedleńcze, przy trzech innych państwach członkowskich włączających się do przesiedleń doraźnie, podczas gdy pozostałe państwa UE nie uczestniczą w przesiedleniach.

Liczba osób przesiedlonych w latach 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Belgia	:	45	:	25	0	100	35
Bułgaria	:	:	:	:	0	0	0
Republika Czeska	:	0	40	0	25	0	0
Dania	565	450	495	515	470	515	345
Niemcy	0	2070	525	145	305	280	280
Estonia	0	0	0	0	0	0	0
Irlandia	100	190	20	45	50	85	95
Grecja	:	:	:	0	0	0	0
Hiszpania	:	:	:	:	80	0	125
Francja	195	520	360	130	100	90	450
Chorwacja	:	:	:	:	:	0	0
Włochy	70	160	55	0	0	0	0
Cypr	0	:	0	:	:	0	0
Łotwa	0	0	0	0	0	0	0
Litwa	:	:	:	0	5	0	0
Luksemburg	:	30	5	0	0	0	30
Węgry	0	0	:	0	0	0	10
Malta	0	0	0	0	0	0	0
Niderlandy	695	370	430	540	430	310	790
Austria	0	0	0	0	0	0	390
Polska	:	:	:	:	0	0	0
Portugalia	10	0	35	30	15	0	15
Rumunia	0	0	40	0	0	0	40
Słowenia	0	0	0	0	0	0	0
Słowacja	0	0	0	0	0	0	0
Finlandia	750	725	545	585	730	675	1090
Szwecja	1865	1890	1790	1620	1680	1820	2045
Zjednoczone Królestwo	640	945	720	455	1040	965	645

Źródło: Eurostat – dane te dotyczą jedynie ograniczonej definicji przesiedleń i nie obejmują wiz humanitarnych, które są również formą ochrony międzynarodowej, przyznawaną przez państwa członkowskie UE. W szczególności w Niemczech udziela się dużej liczby wiz humanitarnych (około 33 tys. W okresie od czerwca 2013 r. do maja 2015 r.).

Jakie konkretne propozycje w zakresie przesiedleń wchodzi w zakres pakietu wykonawczego?

Aby zapobiec przypadkom wysiedlonych osób potrzebujących ochrony zdających się na łaskę siatek przestępczych przemytników i handlarzy ludźmi, europejski program w zakresie migracji z dnia 13 maja wzywa Unię Europejską do wzmożenia działań przesiedleńczych.

Komisja przyjęła zalecenie w sprawie **ogólnounijnego programu przesiedleń, proponując wspólną unijną deklarację sfinansowania 20 000 miejsc**, tak aby zapewnić bezpieczne i zgodne z prawem UE przeniesienie takiej liczby uchodźców.

Program zaplanowano na **2 lata**.

Zgodnie z wnioskiem Komisji całkowita pula zadeklarowanych miejsc powinna zostać rozdzielona między państwa członkowskie na podstawie specjalnego klucza.

Kryteria klucza podziału są takie same jak w przypadku programu nadzwyczajnej relokacji: PKB, liczba ludności, stopy bezrobocia, przy uwzględnieniu liczby osób ubiegających się wcześniej o azyl oraz wysiłków przesiedleńczych podjętych dobrowolnie przez poszczególne państwa członkowskie.

Udział w programie przesiedleń jest dobrowolny, a do wzięcia udziału zaproszone są również państwa stowarzyszone.

Z czego zostanie sfinansowany program przesiedleń?

Dodatkowa kwota 50 milionów euro z budżetu UE zostanie przeznaczona na wsparcie tego programu w latach 2015/2016. Te dodatkowe środki finansowe na program przesiedleń w skali unijnej (50 milionów euro rozłożone równomiernie na lata 2015-2016) zostaną dodane do specjalnej puli Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (AMIF).

Co będzie dalej?

Państwa członkowskie proszone są o zadeklarowanie zalecanej liczby miejsc dla osiedleńców do września 2015 r.

3. Plan działania na rzecz zwalczania przemytu imigrantów

Jaki jest plan działania w zakresie walki z przemytem ludzi?

Plan działania UE przeciw przemytowi migrantów (2015-2020) określa konkretne działania mające na celu przeciwdziałanie i zdecydowane zwalczanie przemytu imigrantów, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnego poszanowania i ochrony praw człowieka przysługujących migrantom. **Plan działania** wprowadza działania szczególnie konieczne do wdrożenia programów bezpieczeństwa i w zakresie migracji w tej sferze, urzeczywistniając wymienione w nich najważniejsze działania. Opiera się on na podejściu interdyscyplinarnym, angażując różne podmioty i instytucje na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Plan działania obejmuje wszystkie etapy i rodzaje przemytu imigrantów, jak również rozmaite szlaki migracyjne. Konkretnie działania określone w planie wytyczają zarówno krótko-, jak i długoterminowe cele.

Czy mogą Państwo podać konkretne przykłady, w jaki sposób plan działania pomoże śledzić przemytników, zapobiegać ich działalności i zwalczać ich?

Plan działania na rzecz zwalczania przemytu imigrantów skupia się na 4 obszarach. Są to:

- wzmocniona współpraca policyjna i reagowanie wymiaru sprawiedliwości;
- udoskonalone zbieranie i wymiana informacji;
- wzmocnione zapobieganie przemytowi migrantów znajdujących się w trudnej sytuacji i udzielanie im pomocy;
- zacieśniona współpraca techniczna z krajami nienależącymi do UE.

Komisja proponuje ustanowienie pojedynczych punktów kontaktowych ds. przemytu migrantów w każdym państwie członkowskim i planuje zmienić obowiązujące ramy prawne UE dotyczące przemytu imigrantów do roku 2016. Wdrożona zostanie współpraca z jednostkami wywiadu finansowego zmierzająca do intensyfikacji dochodzeń finansowych w celu identyfikowania i konfiskaty dochodów pochodzących z przemytu imigrantów, jak również sporządzenia listy podejrzanych jednostek pływających, które mogą być używane w rejonie Morza Śródziemnego.

Ponadto do najważniejszych europejskich delegatur zostaną oddelegowani oficerowie łącznikowi, aby poprawić i usprawnić wymianę informacji, a Komisja rozpocznie regularne gromadzenie statystyk kryminalnych o przemycie migrantów.

W celu zapobiegania zjawisku przemytu, Komisja zamierza przygotować kampanie prewencyjne i informacyjne w koordynacji z ESDZ i przy współpracy państw trzecich. Opracuje również przewodnik i wytyczne na potrzeby organów nadzoru transportu i ochrony granic. W 2016 r. zostaną zapoczątkowane konsultacje oraz ocena skutków [dyrektywy 2004/81/WE](#) w sprawie zezwoleń na pobyt wydanych ofiarom handlu ludźmi w celu ewentualnego przeglądu tej dyrektywy. Do walki z przemytnikami i wsparcia zwiększającego zdolności państw trzecich przyczyniają się efekty misji i operacji w dziedzinie Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (WPBiO).

Aby zwiększyć skuteczność powrotu jako czynnika odstraszającego od przemytu, Komisja zaproponuje wprowadzenie zmian do podstawy prawnej działania Fronteksu, wzmacniając rolę agencji w zakresie powrotów, a w latach 2015 – 2016 przeprowadzi ocenę funkcjonowania systemu informacyjnego Schengen (SIS) pod kątem lepszego wykorzystania go do egzekwowania decyzji o zobowiązaniu do powrotu. Do rozpatrywanych możliwości należy ewentualne nałożenie na państwa członkowskie zobowiązania do rejestrowania zakazów wjazdu w SIS, aby mogły one być egzekwowane w całej UE.

Komisja wspólnie z ESDZ zamierza uruchomić nowe lub rozszerzyć zakres obowiązujących dwustronnych i regionalnych ram współpracy z odpowiednimi krajami trzecimi, jednocześnie oferując pomoc techniczną i finansową w celu zwiększania ich zdolności do radzenia sobie z tym wyzwaniem. Co więcej, w priorytetowych państwach trzecich pochodzenia i tranzytu powstaną europejskie platformy współpracy w zakresie przemytu imigrantów, służące łączeniu wysiłków organizacji międzynarodowych, delegatur UE i rządów krajowych.

Czy plan działania koncentruje się w szczególności na obszarze Morza Śródziemnego?

Chociaż w planie przewidziano działania przeciwko wszelkim formom przemytu migrantów na wszystkich szlakach migracyjnych, działania na rzecz zwalczania przemytu przez Morze Śródziemne są szczególnie pilne. Wspólny zespół operacyjny Europolu JOT MARE zostanie wzmocniony, aby mógł posłużyć jako ośrodek wymiany informacji w walce z przemytem migrantów na skalę unijną.

4. Wytyczne dotyczące Eurodac oraz obowiązku pobierania odcisków palców

Co to jest „EURODAC”? Dlaczego gromadzone są odciski palców osób ubiegających się o azyl?

EURODAC jest bazą danych biometrycznych mających na celu ułatwienie stosowania [rozporządzenia dublińskiego](#), które określa, które państwo członkowskie odpowiada za ocenę danego wniosku azylowego składanego w Unii Europejskiej i w stowarzyszonych państwach systemu dublińskiego (Norwegia, Islandia, Szwajcaria i Liechtenstein). W ramach systemu EURODAC, państwa uczestniczące mają obowiązek pobrać odciski palców każdej osoby ubiegającej się o azyl w wieku powyżej 14 lat. Procedurę pobierania odcisków palców uzgodniono zgodnie z zabezpieczeniami określonymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej oraz w konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka. Te odciski palców są następnie porównywane z danymi daktyloskopijnymi przesłanymi przez inne państwa uczestniczące, przechowywanymi w centralnej bazie danych. Jeżeli według bazy EURODAC dane odciski palców zostały już zarejestrowane, osoba ubiegająca się o azyl może zostać odesłana do kraju, w którym pierwotnie wprowadzono jej odciski palców.

Wszystkie państwa UE oraz stowarzyszone państwa systemu dublińskiego stosują rozporządzenie Eurodac ([rozporządzenie \(WE\) 2725/2000](#)).

Co oferuje Komisja w kontekście pobierania odcisków palców i Eurodac?

Służby Komisji wydały wytyczne dotyczące wdrażania obowiązującego rozporządzenia Eurodac ws. obowiązku pobierania odcisków palców od wszystkich osób składających wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Obecnie państwa członkowskie stosują obowiązujące przepisy na zróżnicowanych warunkach, stosując lub nie areszt bądź przymus, aby zapewnić pobranie odcisków palców. W związku z tym służby Komisji zaproponowały wspólne podejście do procesu pobierania odcisków palców.

Takie podejście zaleca w pierwszej instancji stosowanie doradztwa i informowanie osób ubiegających się o ochronę o ich prawach i obowiązkach, oraz o powodach gromadzenia odcisków palców. Jeżeli wnioskodawcy nie współpracują – czy to odmawiając odcisków palców czy też uniemożliwiając ich identyfikację przez oddawanie nieczytelnych odcisków – państwa członkowskie powinny korzystać ze szczególnych i ograniczonych środków, stosując zatrzymanie oraz przymus bezpośredni tylko w ostateczności.

5. Dyrektywa w sprawie niebieskiej karty

Co wnosi dyrektywa w sprawie niebieskiej karty?

W 2009 r. UE wprowadziła wspólne warunki dla wykwalifikowanych pracowników spoza UE rozważających podjęcie zatrudnienia wymagającego wysokich kwalifikacji w państwach członkowskich, umożliwiając stworzenie zharmonizowanej sprawnej procedury i jednolitych kryteriów (w zakresie umowy o pracę, kwalifikacji zawodowych oraz minimalnego poziomu wynagrodzenia) w celu wydawania specjalnych zezwoleń na pobyt i pracę nazywanych [niebieską kartą UE](#).

Niebieska karta ułatwia dostęp do rynku pracy i nadaje posiadaczowi prawa społeczno-gospodarcze, zapewniając korzystne warunki łączenia rodzin i przemieszczania się na terytorium UE.

Dyrektywa w sprawie niebieskiej karty UE propaguje również etyczne normy rekrutacji; ma to ograniczyć prowadzenie przez państwa członkowskie aktywnej rekrutacji w krajach rozwijających się, które już odczuły efekt zjawiska „drenażu mózgów”, szczególnie w pewnych sektorach, takich jak sektor zdrowia. Niebieska karta UE nie ustanawia wszakże prawa do automatycznego przyjęcia; jest ono uwarunkowane faktycznym zapotrzebowaniem, czyli podpisaną umową o pracę. Jej okres ważności ma wynosić od jednego do czterech lat, z możliwością przedłużenia.

Dlaczego Komisja otwiera konsultacje w sprawie niebieskiej karty?

Europa powinna być w stanie wdrożyć ogólnounijny program, który byłby atrakcyjny dla wysoko wykwalifikowanych obywateli państw trzecich. Dyrektywa w sprawie niebieskiej karty przewiduje już taki system, ale nie jest on wystarczająco wykorzystywany. Dlatego też Komisja rozpoczyna dziś konsultacje społeczne na temat dyrektywy w sprawie niebieskiej karty, dążąc do udoskonalenia założeń unijnej polityki w sferze migracji zarobkowej. W ramach konsultacji zaprasza się zainteresowane strony (migrantów, pracodawców, organizacje pozarządowe, związki zawodowe, organizacje pozarządowe, agencje pośrednictwa pracy itp.), aby podzielić się swoimi poglądami na temat niebieskiej karty UE oraz polityki UE w zakresie migracji zarobkowej. Konsultacje mają na celu wzbudzenie debaty i skonfrontowanie opinii dotyczących głównych zagadnień, jak na przykład: Co może zrobić Unia, żeby zwiększyć swoją atrakcyjność wobec globalnej rywalizacji o zwabienie wysoce wykwalifikowanych pracowników? W jaki sposób można ulepszyć system „niebieskiej karty UE”? Co można zrobić, aby pomóc przedsiębiorstwom w rekrutacji talentów, których potrzebują, maksymalizując jednocześnie wkład migrantów na rzecz społeczeństwa?

Liczba niebieskich kart wydanych przez państwa członkowskie (źródło: Eurostat):

	2012	2013
UE-25	3 664	12 854
Belgia	0	5
Bułgaria	15	14
Republika Czeska	62	72
Dania		
Niemcy	2 584	11 580
Estonia	16	12
Irlandia		
Grecja	0	
Hiszpania	461	313
Francja	126	371
Chorwacja		10
Włochy	6	87
Cypr	0	0
Łotwa	17	10
Litwa		26
Luksemburg	183	236
Węgry	1	4
Malta	0	4
Niderlandy	1	3
Austria	124	108
Polska	2	16
Portugalia	2	4
Rumunia	46	71
Słowenia	9	3
Słowacja	7	8
Finlandia	2	5
Szwecja	0	2
Zjednoczone Królestwo		

6. Plan operacyjny wspólnej operacji „Tryton”

Jaki jest aktualny stan postępów w realizacji operacji „Tryton”?

Frontex i Włochy, w ścisłym porozumieniu z Malcią i z udziałem innych uczestniczących państw członkowskich, uzgodniły zmieniony plan operacyjny wspólnej operacji „Tryton”.

Plan operacyjny „Trytona” obejmuje obszar geograficzny na południe do granicy maltańskiej strefy poszukiwawczo-ratowniczej, obejmując obszar dawnej włoskiej operacji „Mare Nostrum”.

W następstwie podjęcia zobowiązań na temat udostępnienia zasobów po posiedzeniu nadzwyczajnym Rady Europejskiej w dniu 23 kwietnia, należy dokładnie określić zasady, w tym rodzaje i ilość wymaganego wyposażenia technicznego, które zostały określone na nowo na tym obszarze i umożliwią wczesne wykrywanie i ratowanie osób znajdujących się w niebezpieczeństwie na łodziach przewożących migrantów. Całkowita liczba dostępnych zasobów po aktualizowaniu to: 10 jednostek morskich, 33

lądowe, 8 powietrzne i personel liczący 121 osób.

Liczba rozmieszczonych pełnomorskich statków patrolowych zostanie zwiększona z obecnych 3 do 6 w sezonie letnim (do końca września), a następnie do 5 podczas okresu zimowego. Ponadto możliwość wczesnego wykrycia zostanie zwiększona o dodatkowy, piąty stałopłatowy samolot (FWA). Nastąpi ogólne zintensyfikowanie wykorzystania dostępnych zasobów morskich i powietrznych.

Pod względem zasobów ludzkich, liczba zespołów monitoringu i identyfikacji przepływu migrantów ulegnie podwojeniu, a liczba zespołów ds. przesłuchań (odpowiedzialnych za gromadzenie informacji wywiadowczych o przemyście migrantów) wzrośnie z 4 do 9.

Ogólnie rzecz biorąc, wdrożenie środków i zasobów ludzkich zostanie skorygowane w sposób elastyczny, aby usprawnić zmiany stosownie do potrzeb operacyjnych.

Czy obszar operacji Tryton jest ograniczony do 30 mil morskich? Czy konieczne jest rozszerzenie mandatu Fronteksu z uwzględnieniem działań na otwartym morzu?

Obszar operacyjny wspólnych działań koordynowanych przez Frontex określa plan operacyjny, uzgodniony przez przyjmujące państwo członkowskie i Frontex, w porozumieniu z uczestniczącymi państwami członkowskimi. Obecny obszar działania wspólnej operacji „Tryton” sięga 138 mil morskich na południe od Sycylii.

Obecnie statki i samoloty uczestniczące we wspólnej operacji „Tryton” biorą też udział w akcjach poszukiwawczych i ratowniczych poza wyznaczonym obszarem operacyjnym, kiedy wzywane są do tego przez właściwe morskie ratownicze centrum koordynacyjne.

Co jeszcze można zrobić w celu wykrywania łodzi migrantów na pełnym morzu?

Komisja zachęca państwa członkowskie do wymiany informacji i koordynowania wysiłków na rzecz zapobiegania utracie życia na morzu. Europejski system nadzorowania granic ([EUROSUR](#)), ustanowiony w grudniu 2013 r., zapewnia państwom członkowskim i agencji Frontex lepszy obraz sytuacji na morzu oraz zdolność wykrywania oraz, co szczególnie istotne, ratowania migrantów przebywających na pokładzie łodzi znajdujących się w niebezpieczeństwie.

W jaki sposób Frontex może zapewnić, że priorytetem jego działań jest „ratowanie życia”?

Rolą Fronteksu jest zagwarantowanie skutecznej kontroli granicznej na granicach zewnętrznych UE. Tym niemniej Frontex wspomaga również państwa członkowskie w przypadkach nadzwyczajnych sytuacji wymagających pomocy humanitarnej i akcji ratunkowych na morzu. W praktyce wyposażenie techniczne i sprzęt (statki, helikoptery, samoloty) wykorzystywane w skoordynowanej przez Frontex operacji „Tryton” biorą już udział w operacjach poszukiwawczych i ratowniczych, kiedy wzywa je do tego właściwe ratownicze centrum koordynacyjne lub w sytuacji trwającej akcji ratowniczej czy też napotkania na łodzi przewożącej migrantów w niebezpieczeństwie.

W świetle międzynarodowego prawa morskiego wszelkie jednostki żeglujące na morzu - czy to prywatne, czy państwowe - mają obowiązek udzielenia pomocy każdej osobie lub jednostce pływającej w niebezpieczeństwie, bez względu na narodowość, status i okoliczności, i umożliwienia im dotarcia w bezpieczne miejsce. Obowiązek ten ma zastosowanie również w trakcie operacji morskich, uwzględnia go również [Rozporządzenie nr 656/2014](#) ustanawiające zasady ochrony zewnętrznych granic morskich w kontekście współpracy operacyjnej na morzu koordynowanej przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych państw członkowskich Unii Europejskiej (Frontex). Rozporządzenie 656/2014 stanowi wyraźnie: „ochrona granic nie ogranicza się do wykrywania prób niedozwolonego przekraczania granicy, ale obejmuje w równym stopniu [...] rozwiązania mające służyć w sytuacjach takich jak poszukiwanie i ratowanie, mogących wystąpić podczas operacji ochrony granic na morzu.” Artykuł 9 tegoż rozporządzenia zawiera prawnie obowiązujące zasady ratownictwa i poszukiwania, które stosuje się w trakcie akcji koordynowanych przez Frontex.

Obowiązek pomocy osobom w niebezpieczeństwie jest istotnie elementem międzynarodowego prawa publicznego, wiążącym dla wszystkich państw członkowskich, jak również dla agencji Frontex. Od początku 2015 r. uratowano około 34 tys. Migrantów usiłujących przekroczyć Morze Śródziemne. Jedna trzecia tej grupy zawdzięcza życie jednostkom dostarczonym przez Frontex.

Jakie są obowiązki straży granicznej w obliczu sytuacji ratowniczej w trakcie operacji koordynowanych przez Frontex?

Zgodnie z przepisami UE, jeśli podczas wspólnej operacji istnieje powód, by przypuszczać, że statek lub osoby na pokładzie znajdują się w sytuacji nadzwyczajnej, jednostki morskie i powietrzne muszą zwrócić się do morskiego ratowniczego centrum koordynacyjnego (MRCC). Wszystkie uczestniczące w akcji ratowniczej jednostki muszą przekazywać wszystkie dostępne informacje do odpowiedzialnego MRCC, oddając się do jego dyspozycji i wykonując jego instrukcje w trakcie akcji, dążąc do umożliwienia uratowanym osobom zejścia na ląd bezpiecznym miejscu.

Frontex nie zastępuje czynności kontroli granicznych na zewnętrznych granicach UE, a jedynie stanowi uzupełnienie sprzętu technicznego i wzmocnienie sił straży granicznej tych państw członkowskich, które stoją w obliczu coraz większej presji migracyjnej. Wszystkie statki, helikoptery i samoloty dostarczone przez Frontex działają pod dowództwem organów krajowych. Frontex nie posiada własnego sprzętu, posługuje się statkami, łodziami i helikopterami, a także personelem straży granicznej oddanym do dyspozycji agencji w różnych państwach członkowskich. Frontex przejmuje koszty ich transportu, podstawowej konserwacji i wypłaca diety dzienne dla funkcjonariuszy.

W jaki sposób będzie finansowane zwiększenie obecności Fronteksu na Morzu Śródziemnym ?

Budżet agencji Frontex na potrzeby wspólnych operacji „Tryton” i „Posejdon” w ciągu ostatnich 7 miesięcy 2015 r. zwiększono trzykrotnie dzięki dodatkowej kwocie 26 milionów euro w stosunku do początkowego budżetu przeznaczonego na obie operacje. Przewidywany na rok 2016 budżet obu operacji w wysokości 22,5 miliona euro potrojono dzięki dodatkowej kwocie 45 milionów euro. Komisja przyjęła wniosek w sprawie zmiany budżetu Unii na rok 2015 w dniu 13 maja a projekt budżetu na 2016 r. przyjmie pod koniec maja 2015 r.

W międzyczasie Komisja podjęła wystarczające środki w celu zapewnienia natychmiastowego dostępu do dodatkowych środków umożliwiających Fronteksowi zaangażowanie odpowiednich środków finansowych niezbędnych do sprawnego wprowadzenia dodatkowych zasobów na obszarze operacyjnym.

Blizsze informacje:

[Postęp w realizacji unijnego programu w zakresie migracji](#) IP/15/5039

MEMO/15/5038

Zapytania od obywateli:

Serwis [Europe Direct](#) – tel. [[00 800 67 89 10 11](#)] lub [e-mail](#)